

VIRTUEL MANUAL

Tønder Gymnasium og Hf

2004-05

Virtuel Manual 2004-05

Tønder Gymnasium og HF
Astronom Hansensgade 9
6270 Tønder
tlf. 74 72 60 23
www.toender-gym.dk

Virtuelle konsulenter:

bidragydere:

Kirsten Cilieborg
Mette Rødgaard Henriksen
Lene Blume Jepsen
Jens Frørup Madsen
Peder Okkels
Bo Trige Rasmussen
Jesper Vildbrad
Helle Wellendorf

Redaktion:

Ellen Reimer
Astrid Scherrebeck

Forside: koldnålsradering, elevarbejde fra billedkunst, 3g

Juni 2004

Indholdsfortegnelse:

Forord	2
Lærerteammanual	3
Forslag til kompetencekatalog 2004-05	4
Koordinering af elevernes arbejde 2004-05	6
EDB-brugerkursus i 1.g og 1.Hf	8
Studiebog	10
Gymnasieprojekter i 2004-05	11
• 1g – 1.projekt	12
• 1g – 2.projekt	13
• 1g – 3.projekt	14
• 1g – 4.projekt	14
• 2g – 1.projekt	15
• 2g – 2.projekt	16
• 2g – 3.projekt	17
• 3.g	17
Hf-projekter i 2004-05	18
• 1.Hf – 1.projekt	19
• 1.Hf – 2.projekt, 3.projekt, 4.projekt	20
• 2:hF – 1.projekt – 2.projekt	21
Tidsplan for projekter i gymnasium og Hf	22

Forord

Denne virtuelle manual er tænkt som en hjælp til at komme i gang med det arbejde og samarbejde, der ligger i de enkelte klasser.

Vidensdeling er det bedste værktøj til at strukturere det øgede lærer- og elevsamarbejde. Vi skal ikke alle opfinde den dybe tallerken hver for sig. Vi skal dele vore erfaringer, så det tværfaglige samarbejde lettes.

Det er udvalgenes målsætning at sætte fokus på de ovennævnte emner og udarbejde en struktur for dem, så de kan indarbejdes i skolens praktiske hverdag.

Kompetencerne er den basis, som skal udvikles for at gøre eleven i stand til at arbejde selvstændigt. Det er vigtigt at bevidstgøre eleven om kompetencerne og deres udvikling for at få en målrettet udvikling. Dette gøres bl. a. med klassens kompetenceplan og individuelt i logbog og studiebog.

Studiebog/ logbog er et middel til fremme refleksionen over den individuelle læring, men kan også bruges i en gruppe og i en klasse for at gøre status og planlægge fremtidig læring.

Projektarbejde er den mest selvstændige arbejdsform og foregår for det meste tværfagligt. I virtuelt gymnasium arbejder man frem mod at eleverne bliver i stand til lære under selvstændige former.

Virtuelt gymnasium peger frem mod reformen.

LÆRERTEAMMANUAL PÅ TØNDER GYMNASIUM & HF.

Lærerteamet består af 3 lærere i 1.g, 2.g og 1.hf og skal varetage kontaktlæreropgaver på en mere effektiv måde, da de fordeles mellem team-deltagerne. Kontaktlæreren er tovholder, og er ansvarlig for informationer til klassens lærere (tildes ekstra tid). I 3. g og 2.hf tager kontaktlæreren sig af opgaverne.

Teamet skal ved skoleårets begyndelse i samarbejde med klassens lærere udarbejde :

- *klassens kompetenceplan*, (En del af kompetencerne er basis-kompetencer, som i alle tilfælde skal inddrages. Arbejdet med disse kompetencer kan fordeles og konkretiseres allerede før klassen er startet.)
- *forløbsplan* (På firstclass lægges forløbsplaner for alle fag. De samles evt. i et skema, så man kan overskue, om der kunne være grundlag for samarbejde.),
- *afvikling af projektførløb* (Projektplanen foreligger, og man skal i god tid træne relevante kompetencer. Disse opgaver kan med fordel fordeles allerede nu. Man kan også byde ind på, hvilke projekter, man ønsker at deltage i. Fastlæg gerne deadlines for projekterne indtil jul.)
- *planlægning og koordinering af elevernes lektiebyrde* (Skriv ind lektiekalenderen, der er gode erfaringer med at eleverne har ansvaret for dette)
- *planlægning og gennemførelse af brugerkursus i EDB og First Class* (hvem gør hvad og hvornår ?)
- *gennemførelse af grammatikkurset, basisskrivekurset og naturvidenskabelig introduktion i 1. g.* (Der sørges for, at der kommunikeres ud til klassens lærere, hvad klassen har nået)
- *arbejdet med studiebog* (En simpel udgave af studiebogen skal gerne være introduceret inden det første projekt.)
- *Fastlægge fremtidige møder* (Kan der fastlægges nogle mødedatoer vedrørende kompetenceplan, projektarbejde etc.? Ved møderne senere på skoleåret evalueres ovennævnte og evt. særlige tiltag for klassen, samt en diskussion af elevernes kompetenceudvikling. Desuden organiseres studierejser i efteråret for 1.hf og i foråret for 1.g.

Andre opgaver består i at forberede forældremødet (girafaften) og lærerforsamlingsmøderne (forloids indhente oplysninger om elevernes sociale og faglige forhold).

Tiden, der bruges er en del af den samarbejdstid, som er aftalt dels på skolen dels ved forhåndsamtaler i amtet. Mentorsamtaler aflønnes særskilt. Ved større projekter kan der søges om øvrig tid.

FORSLAG til KOMPETENCEKATALOG for 2004-05

Faglige kompetencer (fagspecifikke kundskaber, metoder og redskaber) (fagligt samarbejde)

faglig viden
beherskelse af faglige metoder
beherskelse af egne faglige læreprocesser
(evalueres med karakterer)

Studiemæssige eller generelle metodiske kompetencer (tværfagligt samarbejde)

analytiske evner
beherskelse af forskellige arbejdsformer
evne til at kunne overskue et materiale
evne til at strukturere et materiale
evne til at tage stilling til et materiale
evne til at formidle et materiale på relevant og forståelig måde
mundtlig udtryksfærdighed
skriftlig udtryksfærdighed
it-færdigheder

Personlige kompetencer af relevans for samarbejdet (organiseret af klassens lærerteam og klassens lærere)

selvstændighed
selvtillid
initiativ
ansvarlighed
kreativitet
evne til at deltage i demokratiske beslutningsprocesser
samarbejdsevne
åbenhed
omgængelighed

Kompetenceprogression i forløbet fra elev til studerende

1. årg.: Kommunikation - samarbejde, 2. årg.: Analyse og fortolkning - fordybelse, 3. årg.:

Selvstændighed (selvforståelse og omverdensforståelse)

Kompetenceområderne introduceres, udvikles og trænes i samråd med eleverne ved hjælp af relevante undervisningsformer i løbet af gymnasietiden.

Forskellige undervisningsformer og kompetenceudviklingen

Man kan undervise for at styrke forskellige kompetencer ved at samarbejde om det lærerne imellem, ved at fokusere på kompetencerne i undervisningen, i lærer-elev-dialogerne, i mentorsamtaler, studieboøger (portfolio og logboøger), planlægning og evaluering.

Det væsentligste er at der er et lærersamarbejde i forhold til kompetenceudviklingen, og at eleverne hele tiden er bevidste om hvilke kompetencer der arbejdes med.

Elevaktiverende undervisningsformer og afvekslende undervisningsformer styrker kompetenceudviklingen hos eleverne. En planlagt progression i brugen af undervisningsformer, planlagt af team og lærere i samarbejde med eleverne, virker i samme retning. (I virkelighedens verden bliver det selvfølgelig sjældent så regelret som det kan formuleres!)

Eleverne skal hurtigst muligt beherske en række forskellige undervisningsformer så de senere kan være med til at afgøre, hvilke undervisningsformer der skal benyttes i forbindelse med udvikling af en bestemt kompetence, og hvordan der skal veksles imellem disse.

Når undervisningsformer introduceres, er det en fordel at flere lærere arbejder med disse på samme tid, f.eks. gruppearbejde efter kubusmodellen eller med matrixgrupper, så eleverne efter at have afprøvet metoderne i praksis i forskellige fag senere selv kan afgøre, hvornår de skal benytte den ene eller den anden metode igen. Introduktionen af undervisningsformer planlægges af team og lærere.

Så mange undervisningsformer skal introduceres så tidligt som muligt, så eleverne kan få optimalt udbytte af at benytte sig af dem senere.

Forskellige undervisningsformer kan benyttes i forbindelse med udvikling af forskellige kompetencer, og de forskellige undervisningsformer kan benyttes på forskellige niveauer.

Projektarbejdsformen er en undervisningsform der kan (men ikke behøver at) omfatte alle de andre undervisningsformer. Det afhænger af hvad man vil med projektet, hvilket igen afhænger af emne, fag og elevårgang.

Der skulle gerne være forskel på de første og de sidste projekter, og det skulle gerne være bevidst for både lærere og elever hvordan de senere projekter bygger videre på de foregående.

Eksempler:

Lærerteamet kan aftale at der i et begynderforløb arbejdes med samarbejdsevne og ansvarlighed (ansvar for egen læring), og at det vil være hensigtsmæssigt hvis nogle lærere arbejder med matrixgrupper eller med kubusgrupper over nettet. Disse lærere vil derfor være ansvarlige for at eleverne behersker denne undervisningsform tilstrækkeligt godt til at klassens øvrige lærere kan få gavn af det.

De skulle gerne kunne bruge det til det første projekt omkring efterårsferien

-----
Lærerteamet organiserer at der arbejdes med deling og differentiering af klassen for at støtte mundtlig udtryksfærdighed/selvstændighed/selvtilid/initiativ. Det kan være ud fra sociale eller faglige kriterier der deles.

Man kan dele i to eller tre grupper og (måske) bruge de samme inddelinger i flere fag, f.eks. efter niveau i naturfaglige fag og i forbindelse med grammatik/sprogfag. I andre fag kunne man opdele efter elever der sagde meget og elever der sagde mindre for at give alle elever bedre mulighed for at komme til orde.

Lærerteamet organiserer at der arrangeres virtuelle hjemmearbejdsdage af hensyn til selvstændighed/evne til at tage stilling til et materiale.

Lærerteamet organiserer at der foretages tests og screening med henblik på en differentiering inden for et tværfagligt område, f.eks. grammatik inden for sproggruppen, hvilket fagene udnytter til at differentiere således at der både kan støttes og inspireres ved forskellige former for samarbejde, stærke elever hjælper svage elever eller stærke elever laver noget andet end de svage.

Lærerteamet organiserer klassens første projekt sammen med de øvrige lærere, således at klassen behersker de relevante undervisningsformer inden projektet går i gang.

Lærerteamet og lærerne arbejder med at udvikle elevernes samarbejdskompetence i form af vidensdeling og notatteknik, f.eks. i forbindelse med hjemmearbejdsdag eller logbog på skift mellem eleverne i klassen i forskellige fag på samme tid efter samme principper.

Lærerteamet organiserer at eleverne styrker den mundtlige kompetence og evnen til at formidle et materiale på relevant måde ved at arbejde med mundtlige oplæg (evt. med powerpoint) efter ensartede principper i flere fag på samme tid.

At afholde en virtuel hjemmearbejdsdag, er ofte en populær og udbytterig afveksling af undervisningen, der dog bør vente til eleverne er blevet gode til at benytte FirstClass og computere i forbindelse med undervisningen, f.eks efter efterårsferien.

En hjemmearbejdsdag skal planlægges godt. Elever og lærere skal selvfølgelig være interesserede i det, og skemaet skal passe til det. Det mest overskuelige er at lade dagen bestå af de samme moduler som normalt, men det kan arrangeres på mange forskellige måder. Husk på at alle skal kunne løse de stillede opgaver!

OSV.

Sprog og naturfag.

Sprogfaglærere og naturvidenskabslærere i 1. klasserne vil få materiale eller information vedrørende grammatikkurset og kurset i naturvidenskabelige grundbegreber inden sommerferien.

KOORDINERINGEN af ELEVERNES ARBEJDE 2004-05

Det er nævnt i bekendtgørelsen at arbejdet, både det skriftlige og det mundtlige, skal koordineres. Eleverne har krav på at kende planerne.

Vi skal koordinere elevernes samlede arbejdsbyrde!

Som virtuelt gymnasium skal vi planlægge i forløb.

Derved kan vi få det mundtlige og det skriftlige til at hænge sammen og fremme det tværfaglige. I modsætning til sidste år kan vi i år sætte datoer på for alle årets afleveringer fra begyndelsen af skoleåret.

1. (information - grundlag for elevmedbestemmelse og tværfagligt samarbejde)

I begyndelsen af skoleåret lægger hver lærer en oversigt over antallet af skriftlige afleveringer for skoleåret og over det faglige pensum der skal læses i løbet af skoleåret i den relevante klasse/holdkonferencen.

(se oversigt over antallet af skriftlige afleveringer for de forskellige fag i konferencen Virtuelt Gymnasium>Koordinering)

2. (koordinering ved elever og team)

Hver lærer offentliggør datoer for skriftlige afleveringer i den relevante klassekalender.

Skriftlige afleveringer skal stå i lektiekalenderen.

Der må gerne ændres i planen, men eleverne har krav på at kende afleveringsdatoen senest 14 dage i forvejen.

Teamet vurderer forløbenes placering i forhold til elevernes arbejdsbyrde og foreslår evt. ændringer. (Man kan evt. udnævne en elev til at plote oplysningerne ind i klassekalenderen)

Dette dokument findes i Virtuelt Gymnasium>Koordinering

EDB-BRUGERKURSUS i 1.g og 1.Hf

Indledende introduktion

Der gennemføres i løbet af den første måned af skoleåret en indledende introduktion til brugen af skolens edb-udstyr.

Afviklingen af introduktionen koordineres af klassens lærerteam og IT-ansvarlig. De enkelte elementer i introduktionen fordeles mellem klassens lærere på det første teammøde efter skolestart.

I starten af skoleåret udpeger lærerteamet i hver klasse en edb-ansvarlig elev, som står for at indberette tekniske fejl og mangler ved skolens edb-udstyr, som klassen bruger i det daglige. IT-ansvarlig får navnet på eleven.

Den indledende introduktion indeholder følgende elementer:

1. Intranet/firstclass v. lærerteam	1. modul: Login, find mailbox, find klassekonferencer og adm., send mail, svar, svar afsender. Adgang via skolens hjemmeside, fagsider, skema, fravær. 2. modul: Mail med vedhæftet fil, svar med citat, katalog, adressebog, historik, brug af lektiekalender, indret skrivebord. Installation af firstclassklient på egen maskine. Det vil være en fordel at lægge de to moduler med et par ugers mellemrum
2. EDB etik v. IT-ansvarlig	Generelle regler, downloadkultur, spam, sprogbrug på firstclass (se generelle regler nedenfor og på EMU: http://www.emu.dk/gym/webetik/index.html). Elever laver evt. en udskrift af reglerne.
3. Styresystem v. IT-ansvarlig	Netværkslogon (med egen PC), password, åbne og gemme filer fra eget netværksdrev. Antivirus og opdatering af styresystem.
4. Tekstbehandling v. lærerteam	Ændre linjeafstand, centrering af tekst, indrykning af tekst, sidehoved, ændre skrifttype, størrelse og format, indsæt sideskift, åbne og gemme i forskellige formater, indsæt fodnote samt valg af sprog.
5. Søgning på internettet v. lærerteam	Introduktion til brug af søgemaskiner og SkoDa (http://www.uni-c.dk/generelt/materiale/Skoda_gymfolder.pdf)

Skrivekursus i dansk

I faget dansk udarbejdes en af de første 3 skriftlige opgaver ved hjælp af tekstbehandling.

Opgavebesvarelsen afleveres, og den rettes og kommenteres af læreren, også mht. det IT-mæssige håndværk.

Udvidet internetsøgning

I faget engelsk eller historie afvikles et modul, hvor der arbejdes videre på introduktionen fra det indledende kursus. Man beskæftiger sig med søgning på forskellige fagrelevante søgemaskiner og med forskellige slags søgninger. Modulet afvikles før den første projektperiode.

Naturvidenskabelige fag

I fagene matematik og et andet naturvidenskabeligt fag benyttes mindst 2 moduler til introduktion af regneark og andre værktøjsprogrammer som f.eks. TI-interactive. Denne introduktion skal være afviklet inden efterårsferien.

NB! Lån af CD til installation af FC og TI-interactive på elevernes computere foregår hos administrationen mod depositum.

Det påhviler klassens lærere at koordinere brugerkurset og sikre at ovenstående gennemføres i overensstemmelse med reglerne i Gymnasiebekendtgørelsens Kap. 8.

Ordensregler for anvendelse af IT på skolen

Skolens computere og netværk er beregnet på undervisningsformål. Skolens computere og netværk må således anvendes i forbindelse med undervisning, opgaveskrivning, informationssøgning og andet for skolen relevant arbejde. Al anden brug, herunder kommerciel brug, må ikke finde sted. Der må ikke spilles computerspil i tidsrummet kl. 8.00-15.00.

Det påhviler brugerne at overholde følgende regler:

- Mad og drikke må ikke medbringes i edb-lokalerne.
- Det er ikke tilladt at ændre i skolens maskiners standardopsætning
- Downloadede filer skal anbringes på elevområdet på serveren og checkes for virus.
- Det er ikke tilladt at tiltvinge sig uautoriseret adgang til andre computere på nettet, herunder bryde gennem Sektornettets sikkerhedssystemer.
- Det er ikke tilladt at bruge nettet til at formidle eller publicere materiale, som er skadeligt for skolens omdømme. Endvidere skal brugeren overholde almindelige danske og internationale regler og love om ophavsret m.v.
- Det er forbudt at forsøge at skjule sin identitet ved brug af elektroniske postsystemer.
- Det er ikke tilladt at undersøge eller afsløre andre brugeres private forhold, herunder indhold af elektronisk post, samt passwords.
- Netværket må ikke anvendes til at sende upassende og overflødige meddelelser i form af elektronisk post til andre brugere.
- Henstillinger fra skolens datavejledere skal efterkommes.

Overtrædelse af ovenstående regler medfører udelukkelse fra skolens netværk og i værste fald bortvisning fra skolen eller politianmeldelse.

Bemærk!

Brugeren er selv ansvarlig for at sikre sig mod skader forårsaget af spredt virus eller andre former for ødelæggelser.

24.05.2004

STUDIEBOG

'Studiebog' er et nyt begreb, som afløser 'portfolio' og som dækker over redskaber som eleverne kan bruge i deres proces 'at lære at lære'.

Målet med arbejdet med studiebogen er, at eleverne fra 1.- 2./3.år lærer at tage ansvaret for egen læring og efterhånden stiller sig selv spørgsmålet: *Hvordan kan jeg bedst tilegne mig viden og udvikle gode studievaner, der gør mig kompetent til at tage en videregående uddannelse?*

Denne proces sker bedst, når eleven løbende opfordres til at evaluere og reflektere over, hvornår og hvordan hun/han bedst lærer.

Det kan f.eks. ske gennem evalueringer (mundtlige, skriftlige evt. virtuelle – QUIA) og refleksion spørgsmål, som f.eks. *'Hvad er det vigtigste jeg har lært af dette forløb', 'Er der aspekter i forløbet, som jeg har lyst til at vide mere om, Er der noget, jeg kan bruge i andre fag , 'Hvilken arbejdsform lærer jeg mest ved'?*

Mentoren er elevens vigtigste med- og modspiller i denne udviklingsproces, da det er ved samtalerne eleven skal hjælpes til at få overblik over, hvor langt han/hun er i processen. Den løbende refleksion kan eleven bedst overskue, når alle klassens lærere og/eller teamet evt. i samarbejde med studievejleder fastlægger en fælles strategi for hvornår, hvordan og hvem der hjælper eleven med at reflektere. Det er i starten nødvendigt at afsætte undervisningstid til arbejdet med studiebogen.

Teknisk koncept¹:

se eksempel i konferencen 'studiebog.HelleW.04' placeret i virtuel gymnasium/studiebog

Administrationen opretter en konference til alle 1.årgangselever, der døbes: studiebog.Karen.H.1a.04 og giver lærerteam + eleven tilladelse til at administrere.

Efter behov opretter eleven i fællesskab med lærerteamet et antal dokumenter. F.eks.:

1. **opgaveliste** (her skriver eleven titlen på en skriftlig opgave samt evt. lærerens kommentarer)
2. **tanker over læring** (her kan eleven/læreren placere evalueringer, spørgsmål og svar på evalueringer, tanker over forløb og projekter –
3. **mentorsamtaler** (spørgsmål til samtaler og referater skal give overblikket og status over læringsprocessen)

Disse dokumenter kan eleven med tiden supplere og sætte i mapper efter behov.

---

¹ Inspiration til dette koncept er især inspireret af 2.z 2003-04 portfolioforsøg v PF, SW og MB. Samt 1.z 2003-04 forsøg med mentorsamtalerspørgsmål og referater i konferencer og dokumenter v. EP og MH.

GYMNASIEPROJEKTER I 2004-2005

Skabelon til alle projekter :

Introduktionsfase (= dagene/ugerne op til projektet):

- Valg af fag/lærere og overordnet område (lægges senest 3 uger før selve projektet i projektarbejdskonferencen til inspiration for andre lærere).
- Gennemgang af fælles faglig stof.
- Introduktion til diverse "værktøjer" og arbejdsmetoder til brug i projektdagene - it, kubus, matrixgrupper m.m. (definitioner og arbejdsidéer findes under Gymnasiepersonale > Virtuelt gymnasium > Projektarbejde)
- Vidensindsamling.
- Etablering af delemner og gruppeinddeling.

Projektfase (i denne periode skal eleverne hver dag føre logbog):

1. Afgrænsning af emne (begyndende problemformulering).
2. Planlægning af tiden.
3. Fortsat vidensindsamling.
4. Endelig problemformulering.
5. Sortering og organisering af indhentet materiale.
6. Produktudvikling (fx skrivefase, produktion af power point, teater, homepage, video etc.).
7. Evt. midtvejsevaluering og produktjustering.
8. Produktfremlæggelse.

Evalueringsfase:

- **Elevernes evaluering:**
  - mundtligt af hinanden og sig selv.
  - skriftligt (model findes under Gymnasiepersonale > Virtuelt gymnasium > Projektarbejde)
- **Lærernes evaluering:**
  - mundtlig og evt. skriftlig til eleverne af "gruppens" produkt, proces og eventuelle rapport .
  - skriftlig (model findes under Gymnasiepersonale > Virtuelt gymnasium > Projektarbejde)
- Få 3 elever til at samle alle gode papirer sammen fra projektet og lægge dem i projektarbejdskonferencen. Ligesom både elevernes og lærerens skriftlige evalueringer lægges i Gymnasiepersonale > Virtuelt gymnasium > Projektarbejde > Evalueringer)

1.g – 1. projekt:

Lille introprojekt i de sidste 2 dage op til efterårsferien som afslutning på introfasen. Indenfor egen klasse i 1–3 af de humanistiske fag.

Teamet finder ved skolestart interesserede lærere (dansk ikke tvunget med), som herefter selv fastlægger det overordnede område/tema og lægger det ind i konferencen senest 3 uger før projektstart.

1.g – 1. projekt	Introduktionsfase	Projektdagene
Kompetencer:	Hvis man kan nå det før selve projektdagene præsenteres kort: <ul style="list-style-type: none"> • kubusmodellen til gruppesamarbejde • logbogsskrivning • benyttelse af it (=den indledende edb-introduktion)	Her trænes: <ul style="list-style-type: none"> • gruppesamarbejde fx kubusmodellen • brug af it • logbogsskrivning • problemafgrænsning / -formulering
Materiale:	<ul style="list-style-type: none"> • evt. fælles basis viden gennemgås • lærerafgrænset materiale- og informationssøgning	<ul style="list-style-type: none"> • evt. fortsat materialesøgning
Tidsplan & deadlines:	<ul style="list-style-type: none"> • lærerstyret	<ul style="list-style-type: none"> • lærerstyret med lærerfastlagte delmål og dead-lines undervejs

- **Styring:** Der føres logbog , som checkes af læreren hver dag.
- **Produktkrav:** Bestemmes af de involverede lærere.
- **Evaluerings:** 2 generelle skemaer: et til lærerne og et til elever.

1.g – 2. projekt:

Den sidste uge op til jul, indenfor egen klasse i 2–4 af de humanistiske fag. Teamet finder interesserede lærere, som selv fastlægger område/tema, men får hjælp af andre lærere til træning af diverse kompetencer i introduktionsfasen. Senest 3 uger før projektstart lægges fag, lærerinitialer og område/tema ind i konferencen.

1.g – 2. projekt	Introduktionsfase	Projektdagene
Kompetencer:	Her introduceres: <ul style="list-style-type: none"> • skrive en problemformulering • kubusmodellen til gruppesarbejde • logbogsskrivning • udformning af skriftlig opgave • benyttelse af it til<ul style="list-style-type: none"> ○ tekstbehandling ○ materiale- og informationssøgning til biblioteker og Skoda ○ power-point	Her trænes: <ul style="list-style-type: none"> • disponering af tid • tilrettelæggelse af en arbejdsproces • definere et problemområde • lave en problemformulering • selvdisciplin • gruppesarbejde • brug af it • logbogsskrivning • mundtlig fremlæggelse • skriftlig fremstilling
Materiale:	<ul style="list-style-type: none"> • fælles basis viden gennemgås • evt. lærerafgrænset materiale- og informationssøgning	<ul style="list-style-type: none"> • fortsat materialesøgning
Tidsplan og deadlines:	<ul style="list-style-type: none"> • lærerstyret	<ul style="list-style-type: none"> • rimelig lærerstyret med lærerfastsatte dead-lines.

Styring:

- kubusmodellen
- 1 lærer fast tilknyttet hver gruppe.
- Der føres logbog hver dag

Produktkrav:

- skriftlig dokumentation (artikel, synopsis, stil, handout)
- mundtlig fremlæggelse

Evaluering:

- 2 generelle skemaer: et til lærere og et til elever
- anden intern evaluering tilrettlagt af lærerne

1.g – 3. projekt:

Studierejseugen i 1–3 af de naturvidenskabelige fag (evt. i kombination med 1 humanistisk fag). Fag, lærerinitialer og emne lægges i konferencen senest 3 uger før projektstart.

1.g – 3. projekt	Introduktionsfase	Projektdagene
Kompetencer:	Her introduceres: <ul style="list-style-type: none"> • skrive en problemformulering • benyttelse af it til<ul style="list-style-type: none"> ◦ materiale- og informationssøgn. ◦ Naturvidenskabelig tankegang	Her trænes: <ul style="list-style-type: none"> • tilrettelæggelse af en arbejdsproces • definere et problemområde • lave en problemformulering • gruppesamarbejde • brug af it • logbogskrivning • rapportudformning
Materiale:	<ul style="list-style-type: none"> • fælles basis viden gennemgås • materiale- og informationssøgning	<ul style="list-style-type: none"> • fortsat materialesøgning
Tidsplan & deadlines:	<ul style="list-style-type: none"> • lærerstyret	<ul style="list-style-type: none"> • stadig rimelig lærerstyret

Styring:

- kubusmodellen
- 1 lærer fast tilknyttet hver gruppe.
- Der føres logbog hver dag

Produktkrav:

- Bestemmes af lærerne

Evaluerings:

- 2 generelle skemaer: et til lærere og et til elever
- anden intern evaluering tilrettelagt af lærerne

1.g - 4. projekt:

= Danskopgaven

2.g – 1. projekt:

Den sidste uge før efterårsferien i 2-4 fag. Teamet finder allerede ved skolestart interesserede lærere, som herefter selv styrer og planlægger projektet. Fag, lærerinitialer og emne lægges i konferencen senest 3 uger før projektstart.

2.g – 1. projekt	Introduktionsfase	Projektdagene
Kompetencer:	<ul style="list-style-type: none"> • grupperne udarbejder selv problemformuleringen, som skal godkendes af én af faglærerne senest 2 uger før projektdagene. <p>Her introduceres:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fremlæggelse efter matrixmodellen • konstruktiv feed-back • responsgrupper	Her trænes: <ul style="list-style-type: none"> • analytiske evner • strukturering af materiale • selvstændighed
Materiale:	<ul style="list-style-type: none"> • fælles basis viden gennemgås • materiale- og informationssøgning	<ul style="list-style-type: none"> • fortsat materialesøgning
Tidsplan & deadlines:	<ul style="list-style-type: none"> • lærerstyret	<ul style="list-style-type: none"> • de planlægger selv tiden

Styring:

- Gruppefastlagte adfærdsregler
- Læreren yder konsulentbistand
- Der føres logbog hver dag

Produktkrav:

- Skriftligt (der forhandles evt. fælles retterreduktion)
- mundtlig fremlæggelse (evt. efter matrixmodellen eller med responsgrupper)

Evaluering:

- 2 generelle skemaer: et til lærere og et til elever
- anden intern evaluering tilrettelagt af lærerne

2.g – 2. projekt:

3 Flexdage sidst i oktober i 1-3 fag: i de matematiske klasser = det 10-timers naturvidenskabelige projekt; i de sproglige klasser i et til flere af sprogene – evt. i kombination med et andet humanistisk fag.

Teamet finder allerede ved skolestart interesserede lærere, som herefter selv styrer og planlægger projektet. Fag, lærerinitialer og emne lægges i konferencen senest 3 uger før projektstart.

2.g – 2. projekt	Introduktionsfase	Projektdagene
Kompetencer:	<ul style="list-style-type: none"> • grupperne udarbejder selv problemformuleringen, som skal godkendes af én af faglærerne senest 2 uger før projektdagene. • Eleverne vælger selv arbejdsformer til træning i projektdagene	Her trænes: <ul style="list-style-type: none"> • selvstændighed • valgte arbejdsformer
Materiale:	<ul style="list-style-type: none"> • fælles basis viden gennemgås • materiale- og informationsøgning	<ul style="list-style-type: none"> • fortsat materialesøgning
Tidsplan & deadlines:	<ul style="list-style-type: none"> • lærerstyret	<ul style="list-style-type: none"> • de planlægger selv tiden

Styring:

- Gruppefastlagte adfærdsregler
- Læreren yder konsulentbistand
- Der føres logbog hver dag

Produktkrav:

- Skriftligt (der forhandles evt. fælles retterreduktion)
- mundtlig fremlæggelse

Evaluering:

- 2 generelle skemaer: et til lærere og et til elever
- anden intern evaluering tilrettelagt af lærerne

2. g - 3. projekt:

- Tidspunkt: Ugerne op til studieturen. Involverede lærere bruger egne timer, ingen specielle dage reserveret hertil.
- Indenfor klassens rammer (undt. hvis 2 klasser rejser samme sted hen).
- Tværfagligt i 2-5 fag.
- Produktkrav: Power point / hjemmeside med plan, billeder, analyser eller andet fra rejsen lægges i Gymnasiersonale > Virtuelt Gymnasium > Projektarbejde > studierejser.
- Kort skriftlig evaluering fra såvel lærere som elever lægges som sædvanligt i projektarbejdskonferencen.

2. g - 4. projekt:

= Historieopgaven

3. g:

Projektudviklingsplanen er fuldført i slutningen af 2.g.

Det betyder ikke, at der ikke er flere projekter. De kompetencer, som projekterne har lagt vægt på at udvikle skal nu anvendes i projekter, som fagene selv planlægger, både indenfor egne faglige rammer og tværfagligt.

3.g opgaven er en selvstændig opgave som kræver at man udfolder de lærte kompetencer på et selvstændigt grundlag.

Minimum 60 timer ud over 3.- årsopgaven benyttes til projektarbejde.

Vi opfordrer til at hver elev laver en portefolio, hvor man kan se, hvilke projekter han/hun har deltaget i.

HF-PROJEKTER i 2004-2005

Skabelon til alle projekter :

Introduktionsfase (= dagene/ugerne op til projektet):

- Valg af fag/lærere og overordnet område (lægges senest 3 uger før selve projektet i projektarbejdskonferencen til inspiration for andre lærere).
- Gennemgang af fælles faglig stof.
- Introduktion til diverse "værktøjer" og arbejdsmetoder til brug i projektdagene - it, kubus, matrixgrupper m.m. (definitioner og arbejdsideer findes under Gymnasiepersonale > Virtuelt gymnasium > Projektarbejde)
- Vidensindsamling.
- Etablering af delemner og gruppeinddeling.

Projektfase (i denne periode skal eleverne hver dag føre logbog):

9. Afgrænsning af emne (begyndende problemformulering).
10. Planlægning af tiden.
11. Fortsat vidensindsamling.
12. Endelig problemformulering.
13. Sortering og organisering af indhentet materiale.
14. Produktudvikling (fx skrivefase, produktion af power point, teater, homepage, video etc.).
15. Evt. midtvejsevaluering og produktjustering.
16. Produktfremlæggelse.

Evalueringsfase:

- **Elevernes evaluering:**
  - mundtligt af hinanden og sig selv.
  - skriftligt (model findes under Gymnasiepersonale > Virtuelt gymnasium > Projektarbejde)
- **Lærernes evaluering:**
  - mundtlig og evt. skriftlig til eleverne af "gruppens" produkt, proces og eventuelle rapport .
  - skriftlig (model findes under Gymnasiepersonale > Virtuelt gymnasium > Projektarbejde)
- Få 3 elever til at samle alle gode papirer sammen fra projektet og lægge dem i projektarbejdskonferencen. Ligesom både elevernes og lærerens skriftlige evalueringer lægges i Gymnasiepersonale > Virtuelt gymnasium > Projektarbejde > Evalueringer)

1. HF – 1. projekt:

Lille introprojekt i de sidste 2 dage op til efterårsferien som afslutning på introfasen. Indenfor egen klasse i 1–3 af de humanistiske fag. Teamet finder ved skolestart interesserede lærere (dansk ikke tvunget med), som herefter selv fastlægger det overordnede område/tema og lægger det ind i konferencen senest 3 uger før projektstart.

1.HF – 1. projekt	Introduktionsfase	Projektdagene
Kompetencer:	Hvis man kan nå det før selve projektdagene præsenteres kort: <ul style="list-style-type: none"> • kubusmodellen til gruppesamarbejde • logbogsskrivning • benyttelse af it (=den indledende edb-introduktion) 	Her trænes: <ul style="list-style-type: none"> • gruppesamarbejde fx kubusmodellen • brug af it • logbogsskrivning • problemafgrænsning / -formulering
Materiale:	<ul style="list-style-type: none"> • evt. fælles basis viden gennemgås • lærerafgrænset materiale- og informationssøgning 	<ul style="list-style-type: none"> • evt. fortsat materialesøgning
Tidsplan & deadlines:	<ul style="list-style-type: none"> • lærerstyret 	<ul style="list-style-type: none"> • lærerstyret med lærerfastlagte delmål og dead-lines undervejs

- **Styring:** Der føres logbog , som checkes af læreren hver dag.
- **Produktkrav:** Bestemmes af de involverede lærere.
- **Evaluering:** 2 generelle skemaer: et til lærerne og et til elever.

1. HF – 2. projekt:

= dansk opgaven 3 dage i december.

1. HF – 3. projekt:

= **Studierejseprojekt:**

- Tidspunkt: Ugerne op til studieturen. Involverede lærere bruger egne timer, ingen specielle dage reserveret hertil.
- Indenfor klassens rammer (undt. hvis 2 klasser rejser samme sted hen).
- Tværfagligt i 2-5 fag.
- Produktkrav: Power point / hjemmeside med plan, billeder, analyser eller andet fra rejsen lægges i Gymnasiepersonale > Virtuelt Gymnasium > Projektarbejde > studierejser.
- Kort skriftlig evaluering fra såvel lærere som elever lægges som sædvanligt i projektarbejdskonferencen.

1. HF - 4. projekt:

= Historieopgaven 2 dage i april.

2. HF – 1. projekt:

3 Flexdage sidst i oktober i 2-4 fag: Teamet finder allerede ved skolestart interesserede lærere, som herefter selv styrer og planlægger projektet. Fag, lærerinitialer og emne lægges i konferencen senest 3 uger før projektstart.

2.g – 2. projekt	Introduktionsfase	Projektdagene
Kompetencer:	<ul style="list-style-type: none"> • grupperne udarbejder selv problemformuleringen, som skal godkendes af én af faglærerne senest 2 uger før projektdagene. • Eleverne vælger selv arbejdsformer til træning i projektdagene	Her trænes: <ul style="list-style-type: none"> • selvstændighed • valgte arbejdsformer
Materiale:	<ul style="list-style-type: none"> • fælles basis viden gennemgås • materiale- og informationssøgning	<ul style="list-style-type: none"> • fortsat materialesøgning
Tidsplan & deadlines:	<ul style="list-style-type: none"> • lærerstyret	<ul style="list-style-type: none"> • de planlægger selv tiden

Styring:

- Gruppefastlagte adfærdsregler
- Læreren yder konsulentbistand
- Der føres logbog hver dag

Produktkrav:

- Skriftligt (der forhandles evt. fælles retterreduktion)
- mundtlig fremlæggelse

Evaluering:

- 2 generelle skemaer: et til lærere og et til elever
- anden intern evaluering tilrettelagt af lærerne

2. HF - 2. projekt:

= 2. årsopgaven

TIDSPLAN for PROJEKTER i GYMNASIUM og HF

	1. semester	2. semester
1. g	1. projekt = Introprojekt: 2 sidste dage før efterårsferie	3. projekt: studierejseugen
	2. projekt: ugen før juleferien	4. projekt = danskopgaven
2. g	1. projekt: ugen før efterårsferien	3. projekt: studierejsen
	2. projekt: 3 flexdage sidst i oktober	4. projekt = historieopgaven
3. g	3. årsopgaven	
	Yderligere mindst 60 timer som lærerne selv fordeler	
1. HF	1. projekt = introprojekt: 2 sidste dage før efterårsferie	3. projekt: studierejsen
	2. projekt = dansk opgave (3 dage i december)	4. projekt = historieopgaven (2 dage i april)
2. HF	1. projekt: 3 flexdage sidst i oktober	Evt. et 3. projekt
	2. projekt = 2. årsopgaven	

Lærerteamet tilrettelægger selv projekterne, og man må gerne koble 2 projekter, hvis det er ønskeligt, man er blot nødt til at bruge de dertil afsatte dage.